

Reactie consultatie – circulair beleidsprogramma 2025 -2030

Allereerst feliciteren de Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN) en Kringcoop het ministerie met dit conceptbeleidsprogramma, waarin een mooie toekomstvisie wordt beschreven, inclusief aandacht voor hergebruik en reparatie. Belangrijke nieuwe beleidskeuzes worden geïntroduceerd. Deze beleidskeuzes laten zien dat de overheid keuzes durft te maken en de weg naar een circulaire economie serieus neemt.

Positief over tegengaan overconsumptie

Wij onderschrijven de 4 hoofdstrategieën: verminderen en substitutie van grondstoffen, levensduurverlenging en hoogwaardige verwerking. Wij zijn erg te spreken over de focus op het tegengaan van (over)consumptie en alle maatregelen die in dat kader worden voorgesteld. Deze focus is nieuw en essentieel om echte systeemverandering op gang te brengen op weg naar een circulaire maatschappij. Voor textiel is ‘afzien van het kopen van kleding’ hierbij het meest belangrijk. Het is ook goed om te zien dat de verantwoordelijkheid daarbij, niet volledig bij de consument wordt gelegd, maar ook bij de producenten. Beleid hierop is broodnodig, omdat producenten van (wegwerp)mode zonder overheidsingrijpen nooit minder reclame zullen maken voor hun producten, laat staan dat ze hun productie uit zichzelf zullen verminderen.

Wat nog mist: verbinding sociaal-circulair en extra financiële prikkels

Wel missen wij nog een aantal cruciale punten die essentieel zijn om een rechtvaardige circulaire textielketen in Nederland mogelijk te maken. Dit betreft voornamelijk de verbinding tussen sociale en circulaire doelstelling en extra financiële prikkels. Op deze punten zullen wij op de volgende pagina's dieper ingaan.

Daarnaast zijn wij als BKN en Kringcoop belangrijke stakeholders bij de inrichting van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) textiel en we zien de nodige verbeterpunten. Wij nemen daarom actief deel aan het doorontwikkeltraject van het brede UPV-instrumentarium. Wij zullen daar onze UPV textiel verbeterpunten neerleggen. Wij hopen wel dat de vezel-tot-vezel gerecyclede content in producten doelstelling die in het beleidsprogramma genoemd wordt zo snel mogelijk onderdeel kan worden van de UPV textiel doelstelling en dat daarmee niet gewacht wordt op het doorontwikkeltraject. Kortom, naast onze aandachtspunten zijn wij blij dat de overheid duidelijke keuzes durft te maken voor een circulaire toekomst en kijken uit naar de uitvoering.

Textiel gaat over veel landsgrenzen heen gaat, als eindproduct, maar ook als grondstof en in andere fases van het productieproces, is Europese wetgeving erg belangrijk. Nederland kan het niet alleen. We hopen dat Nederland aanjager blijft voor bindende Europese wetgevingen om de textielketen circulair te krijgen. Dit zal ook nodig zijn om de doelstellingen uit dit programma te realiseren.

Verbinden sociale en circulaire beleidsdoelstellingen

Er wordt in het beleidsprogramma gekeken naar de sociale impact van de textielketen in het buitenland, maar niet in Nederland. Dit terwijl de verwerking van afgedankt textiel tot tweedehands textiel zeer veel hoogwaardige lokale arbeidsplekken oplevert voor mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt. Textiel zorgt voor veel werkgelegenheid en helpt mensen uit sociaal isolement. Bij kringloopwinkels, maar ook andere dagbestedingstrajecten en reparatiewerkzaamheden.

Een circulaire economie vraagt om meer handen dan de lineaire economie; daarom hebben we alle handen nodig. De circulaire sector zorgt voor banen van de toekomst zoals in textiel reparatie en (voorbereiding voor) hergebruik. Mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt circulaire vaardigheden aanleren zorgt ervoor dat ze inzetbaar zijn in een toekomstbestendige, groeiende sector. Maar dit gaat niet vanzelf; hier is beleid voor nodig.

Het inzetten van deze mensen levert de maatschappij ook veel positieve effecten op. Uit [recent onderzoek van Cedris](#) blijkt bijvoorbeeld dat 40.000 mensen extra naar werk begeleidt de maatschappij 400 miljoen euro oplevert. Voor mensen geeft het meer bestaanszekerheid, hoger welzijn en meer geluk; voor de economie betekent het minder personeelstekorten en meer productiviteit; en voor de zorg betekent het minder zorgkosten, minder uitkeringen en armoederegelingen en meer veiligheid. Als BKN zien wij dat er bij het toewerken naar de circulaire doelstellingen nauwelijks rekening wordt gehouden met de sociale gevolgen die de maatregelen onbewust kunnen hebben.

Als de overheid echt naar brede welvaart toe wil werken, zoals voormalig staatsecretaris Heijnen (IenW) in juli 2023 stelde in haar brief over de voortgang van het Nationaal Milieuprogramma, kunnen we het ons niet permitteren om bedrijven de koers te laten bepalen van de circulaire economie. De overheid moet kaders stellen en over departementsmuren heen kijken. Het is daarom belangrijk dat iedereen die dat wil kan bijdragen aan de beweging naar een circulaire textielketen in Nederland.

Hoe?

De sociale en circulaire doelstellingen kunnen elkaar meer gaan versterken door afstemming hierover tussen de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Denk aan:

- Nieuwe lokale werkgelegenheid als belangrijke component noemen in het beleidsprogramma, zodat die werkgelegenheid niet verdwijnt naar het nabije buitenland.
- Rekening houden met de belangrijke maatschappelijke functie van lokale werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit kan door bedrijfsprocessen te stimuleren waarin voor iedereen een plek is, en businessmodellen te stimuleren die niet alleen focussen op winst maar ook op maatschappelijke impact en de bijbehorende voordelen.
- Toetsen wat de impact is van het circulair textielbeleid op de sociale werkgelegenheid in Nederland door het aantal sociale werkplekken en werkervaringsplaatsen te meten, en/of het aantal mensen te meten die zijn opgeleid in circulaire beroepen en die voorheen een afstand tot de arbeidsmarkt hadden.
- Een eerlijk speelveld creëren tussen maatschappelijke organisaties en commerciële organisaties. Voor maatschappelijke organisaties is het vrijwel onmogelijk om enkel op prijs te concurreren in aanbestedingen. Daarom moet bij aanbestedingen voor bijvoorbeeld textielcontainers ook de sociale component worden meegewogen. Dit gebeurt al in Spanje, waar 50% van de aanbestedingen voor textielcontainers wettelijk gereserveerd is voor maatschappelijke organisaties. In [dit rapport van RREUSE](#) staan meer voorbeelden van hoe de overheid deze rol op zich kan nemen. Sociale ondernemingen zijn ook geholpen met een

Europese btw-verlaging op de verkoop van tweedehandse goederen door sociale ondernemingen (meer hierover bij financiële prikkels hieronder).

Financiële prikkels

Het financieel stelsel, waaronder het fiscaal stelsel zijn nu ingericht op de lineaire economie. Als we echt naar een circulaire economie willen, moet het financiële systeem zich daar ook op gaan richten. Dit kan het beste door *True Pricing* in te voeren, waarbij de maatschappelijke kosten worden doorberekend in de prijs van producten en diensten. Dit is ook een belangrijke voorwaarde om de circulaire businesscase rond te krijgen in het Nationale Programma Circulaire Economie van de Rijksoverheid. In het Beleidsprogramma circulair textiel zien we het echter nergens terug.

Wel zijn we erg blij om te zien dat het beprijzen van nieuw (*virgin*) materiaal een plek lijkt te krijgen in het nieuwe programma, bijvoorbeeld door de belastingverschuiving van arbeid naar grondstof. Wij zien dit als de belangrijkste manier om de circulaire transitie echt in gang te zetten. Ook de in het programma genoemde optie van een circulair fonds, dat reparatie en hergebruik stimuleert en wordt gevuld door een toeslag op lineaire producten, vinden wij een goed idee.

Btw-verlaging voor sociaal tweedehands

Kringlooporganisaties willen graag meer kleding repareren en op andere manieren meer voorbereiden voor hergebruik dan ze nu al doen, maar is nu niet altijd het geld voor. Door een btw-verlaging voor maatschappelijke kringlooporganisatie krijgen zij meer financiële ruimte om te repareren en upcyclen. De Europese Unie maakt zo'n verlaging mogelijk, en o.a. Duitsland, België, Oostenrijk en Frankrijk maken hier al gebruik van. [De Koninklijke Nederlandse vereniging voor afval- en reinigingsdiensten \(NVRD\)](#) en [de Vereniging Nederlandse Gemeenten \(VNG\)](#) roepen hier ook toe op. Wij zouden daarom graag zien dat onderzocht wordt wat de impact van een degelijke maatregel is op een meer circulaire textielketen, en dat bij een positieve conclusie de verlaging wordt doorgevoerd.

Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN) & Kringloop

Kringloopwinkels zijn een belangrijke schakel in de inzamelstructuur van textiel. Uit cijfers blijkt dat ruim 30% van de inzameling in Nederland door kringloopwinkels plaatsvindt. Naast inzameling van textiel sorteren en verkopen onze leden tweedehands kleding en vervullen veel leden een rol binnen een circulair ambachtscentra, of zijn zelfstandig een circulair ambachtscentrum. Textiel is een belangrijke stroom voor de kringloopwinkels, het vertegenwoordigt meer dan 30 miljoen kiloton wat 21% van het gewicht van de spullen die bij de kringloop binnenkomen en 28% van de omzet van kringlooporganisaties in 2022.

BKN en onze 68 leden met meer dan 250 winkels door heel Nederland voelen het dan ook als hun verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de circulaire ambities ten aanzien van textiel van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Drie leden van BKN hebben de coöperatie Kringloop opgericht met het doel om leden van BKN te ondersteunen bij het sorteren van textiel. Inmiddels is een groot aantal BKN-leden lid van KringCoop en wordt samengewerkt aan een circulaire textielketen, met aandacht voor hergebruik en sociale werkgelegenheid. Circulair én inclusief.